

ELŐFIZETÉS ÁR.
Egész évre 6 frt.
Félévre 3 " "
Negyedévre 1 frt 50 kr
Bérmintelen levelek
csak ismert kezekről fo-
gadhatnak el.
Külső nem adhatnak
vissza.
Egyes szám ára 20 kr.
A nyilatkozat minden gar-
mondsor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLÉNVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE

(Megjelenik minden vasárnap.)

HÍRDETTÉSI DÍJ:
Hivatalos hirdetéseknek:
Minden egyes sor után
1 kr.
Azonnali bélyeg 20 kr.
Kiemelt díjszámú s kör-
zettel ellátott hirdeté-
nyeknek térmentes szerint
minden 10 centiméter
után 3 kr számítatik.
Állandó hirdetéseknek
kedvezmény nyújtatik.
Hirdetéseket „Zemplén”
nyomdába küldendők.

HIVATALOS RÉSZ.

34042/II. sz. Magyar kir. belügyminisztériumtól.
Zemplénavármegye központi választmányának.*
Sátoralja-Ujhelyen.

A Sátoralja Ujhelyen küszöbön álló képviselő választás indokából, a folyó évi május hó 19 én tartott ülésében 17. sz. a. hozott és *Sádkely Elek* sátoralja-ujhelyi lakos által közbevetett és közvetlenül hozzám benyújtott fellebezéssel megtámadott azon határozatát, melylyel kimondatott, hogy a vármegyei tisztviselők, községi jegyzők és községi bírák a korteskedésbeni részvételtől, a választókra való nyomás gyakorlásától, azonnali hivatali felüggesztés terhével eltiltatnak és utóbb nevezettek utasítatnak, hogy a községi előljárói és képviselő testületi tanácskozmányok helyeire, mint közhe-lyekre pártjelvényeket ki ne tűzzenek, azok kitűzését meg ne engedjék s ha ilyenek már kitűzve lennének: azokat onnan rögtön és személyes felelőség terhével távolítsassék el, és ezen intézkedésről a választók hirdetmény útján értesítettni rendeltettek, mint illetéktelenül hozottat, törvényesség szempontjából feloldandónak találtam. Mert habár teljes mérvben helyeslem a határozatnak érdemi rendelkezéseit, melyek igazságos végrehajtásuk esetében a választási szabadságot biztosítani és megóvni alkalmasak, mégis miután az 1874. évi XXXIII. törvényeknek a választási eljárásról szóló V-ik fejezete a központi választmányt a törvényhatósági közigatás köréhez tartozó ily mérvű intézkedésekre, valamint vármegyei és községi tisztviselőkkel való közvetlen rendelkezésre fel nem jogosítja, a határozatot feloldanom kellett.

Miről a központi választmányt a fellebezés és csatolmányainak megküldése mellett, további szabályszerű eljárás végett értesitem.

Budapest, 1889. évi május hó 26.

Baross.

9115/IV. 1889. H. M. sz.

Hirdetmény.

A magyar szent korona országainak vörös-kereszt egylete a mozgósítás esetén az ország határain

*) Ezen elvileg jelentőségi miniseri intézvényt, mint lényegileg a választási szabadság érdekében egy a jövőre nézve nagyfontosságú precedens, célszerűnek véltük egész terjedelmében közölni. A mint az intézvényből kitűnik a közp. vál. határozatában kimondott elvek a magas kormány helyesléssel találkoztak, a törvényes formák szempontjából azonban nem a közp. vál. de a törvényhatóság jogköréhez tartozott volna a határozat és annak végrehajtása. Szerk.

TÁRCA.

A csillaglakókról.*)

— Vége. —

A lények itt mindent rózsaszínben láthatnak, ez itt az uralkodó szín. Az élet gyorsan tenyészik és mulik el, többet élveznek, mint gondolkoznak. A Merkúr és Vénus lakók fölött legragyogóbb és legnagyobb csillag a föld.

Most a föld következnék, hogy kik laknak itt, tudjuk; azt hiszem elég alkalmunk volt és van megismerni ar embert, bár ez néha csak oly nehéz, mint akár hold a lakóinál.

A földön túl az a szép veresfényű csillag a Mars, kisebb kiadásban a föld maga. Kisebb mint a föld, de rajta hihetőleg ugyanazon életviszonyok vannak. Van forró, mérsékelt és hideg égöve. A tavasz, mely ott decemberben kezdődik, hosszabb mint a nyár s tele, mely szeptember végére esik, rövidebb, mint az ősz, melynek közepe júni 21-én van. Légköre vöröses színű, valamivel ritkább, de tisztább s kevésbé felhős, mint a miénk. Van víze; a szárazföld és tengerek egyenletesebben vannak beosztva; tengerei földközi

*) A zemplénavármegyei orvos-gyógyszerész egyesület által rendezett népszerű ismeretterjesztő esték sorozatában 1889. évi február hó 24-én felolvasta: Zombory Gedő.

belül felállítandó tartalék-kórházak és beteg nyugállomások részére szükséges betegápoló és sebesültvívó személyzetet a népfelkelők sorából kívánja épen ugy biztosítani és már béke idején beoktatni, a mint ez a sebesült-szállító oszlopokra a mozgókórház és mozgó-rakár részére a honvédek sorából már is megtörtént.

Az egyesületnek ezen nemes törekvését támogatni óhajtván megengedem, hogy ezen alkalmazásra népfelkelési kötelezettségben álló egyének felvétethessenek. Egyszersmind tudomásul hozom, hogy mindazok, kik betegápolási és sebesültvívó szolgálatban a vörös-kereszt egyesület által kiképezettek lettek, az egyesület előterjesztésére a fegyveres szolgálat alól mozgósítás esetén felfognak mentetni és rendszerint lakhelyük körletében, esetleg annak közelében a vörös-kereszt egyesület által felállítandó betegápoló intézeteknél fogják szolgálatukat teljesíteni.

Ezen kioktatásra jelentkezhetnek 25 évesektől kezdődően az egészségügyi csapatoknál szolgált kivételével az összes népfelkelésre kötelezett katonailag kiképezett és kinem képezett egyének, kik szellemileg és testileg magukat ezen alkalmazásra elég erőseknek és képeseknek gondolják és a kik sem a közöshadsereg póttartalékában, sem a honvédség nyilvántartásában nem állanak.

Az említett alkalmazásra szolgáló kioktatás a budapesti, pozsonyi, kassai, temesvári, szágrábi helyőrségi kórházakban és a kolozsvári csapatkórházban egy huzamban 6 hétig tartó tanfolyamokban történik. Évenként egymást követő nyolc tanfolyam állítatik fel, melyek közül az illetők a szerint, a mint polgári viszonyuk leginkább megengedi, bár melyikre is jelentkezhetnek.

Az első oktatási idő folyó évi július hó 1-én veszi kezdetét.

A jelentkezők hat heti oktatás alatt a vörös-kereszt egyesület által katonai illetékben részesíttetnek, élelmezéssel, lakással és a szükséges ruházattal ellátatnak. Katonai fegyelem alá rem esnek, hanem önként el kell vállalniok, hogy az oktatási idő alatt magukat az intézet szabályai szerint alkalmazzák, minek be nem tartása esetén az illetők a kórházakból egyszerűen eltávolíttatnak.

A tanfolyamot sikerrel bevezett egyének kötelezik magukat, hogy népfelkelési kötelezettségük tartama alatt mozgósítás esetén, azon intézethez, a melyhez be lesznek osztva, a hivatalos lapban közlendő felszólításra és az abban kitűzendő napon, szolgálatra jelentkeznek a népfelkelés fel nem hívása esetén is.

A tanfolyamokra való jelentkezések a vörös-kereszt egyesület igazgatóságánál (Budapest, II.,

tengerek, tengerszemek természetes vagy mesterséges összekötő csatornákkal.

A mezők zöld helyett sárga színűek. A csillagos ég felettük nagyobb, fényesebb; két kis holdja van s legragyogóbb csillagjuk a föld. A nappal alig félórával hosszabb, mint nálunk. A nap körül nagyobb kört fut, valami csekélylyel hosszabbban is mozog s így az év ott hosszabb, 668 nappól áll, s minthogy minden 6 évből 4 szökő év, ilyenkor 669, a mely 687 földi nap tesz egy esztendő.

A csillagászok távcsöve egy égi testet sem buvárolt úgy át, mint ezt S minden oda mutat, hogy ott hozzánk sokban hasonló lények, emberek laknak s míg az előbb ismertetett bolygók lakóinak életében nagyobb szerepet játszhathat a könnyelműség, szenvedély és élvágy: a Mars lakói higgatabb gondolkozásaik Városaikról, építményeikről csodás dolgokat sejtjenek.

A tudományban, művészetben talán előbb vannak, mint mi, intézményeik nagyobb szerűek, életnyilvánulataik tökéletesebbek, századok s talán ezredévekkel meghaladtak minket.

Azok, a kik a csillagok életviszonyait tanulmányozzák: azt állítják, hogy ez az eddig ismert legtökéletesebb világ.

Mintha itt lenne határa annak az élethasonlóságnak, mely a Merkúr, Vénus Föld és Mars, e 4 bolygón sejthető.

A Jupiter, ez a csillagok őriása. Vakító sugaraival egünkön ez a legfényesebb csillag, majd-

lánchid-utca 1. szám) vagy a vidéken a vörös-kereszt fiók egyesületek elnökségeinél akár személyesen, akár írásban levélileg tehetők. Írásbeli jelentkezésnél a név, születési év, polgári állás, lakhely (község, megye) világosan felemlítendő.

Miután egy helyen és egy-egy időszak alatt az oktatásban csak három egyén vehet részt, cél-szerű lesz a jelentkezők részéről esetleg több idő-közt is megjelölni, melyekben az oktatásban részt venni hajlandók volnának.

A jelentkezők felvételükről a vörös-kereszt egyesület igazgatósága által ideje korán értesítettni fognak és egyidejűleg utasítást is nyeresenek, hogy hová kell a tanfolyamba bevonulniok.

A folyó évi július hó 1-én kezdődő tanfolyamokra való jelentkezések f. évi június hó 1-ig az említett helyeken okvetlenül megteendő. A később kezdődő tanfolyamokra azonban ezen határidő után is bármikor ugyanott lehet jelentkezni.

Felemlítendőnek tartom végül, hogy az intelligensebb osztálybeli egyének, továbbá azok, kik az oktatásba saját költségükön hajlandók részt venni, a felvételnél előnyben részesülnek.

Budapest, 1889. május 5.

Fehérváry, honvédelmi miniszter.

Zemplénavármegye alispánjától.

Köröztetés, és jelentéstétel végett a főszo-lga-bíró uraknak kiadatik.
S.-a.-Ujhely, 1889. máj. 24.

Matolai Etelo, alispán.

I.

7673. sz. A bodrogközi járás főszo-lga-bírájától. F. évi május hó 15-én Kis-Géres községében egy „S. J.” bélyeggel ellátott üsző-tinó bitang-ságban találtatott.

II.

7557. sz. A máj. hó 15-én megtartott gálszécsi vásár alkalmával Petró Mihály (Minór) rákóczi lakos a vásárról hazafelé menvén, a gálszécsi járáshoz tartozó „Kincses” pusztánál egy fekete 3 éves, herélt lovat bitang-ságban talált.

2685/89 sz. S.-a.-ujhelyi járás főszo-lga-bírájától.

Hirdetmény.

Skulti András, 40 éves, rom. kath. alacsony termetű, gömbölyű arcú, szürke szemű, gesztenye szín szemöldökű, rendes orru, szabályos száju, gesztenye szín haju, ép fogu, szakállatlan cseléd Szathmáry Péter n. toronyai lakostól, felesége és két gyermeke hátrahagyásával, f. évi május 17-én megszökött.

nem 4 ezerszer nagyobb, mint a föld. A naptól 768 millió klm. távolban fut; körutját 4332 földi nap tehat 11 év, 10 hó, 17 nap alatt járja be s így ennyiből áll ott egy esztendő. A ki nálunk 50 éves, ott még nem töltötte be a 4-ik évét. Tengelye körül oly borszasztó sebeséggel forog, hogy egy nap csak 5 földi óra s az éj vizsont csak 5 órából áll. Így ők egy év alatt 10455-ör látják felkelni s ugyanannyiszor lenyugodni a napot.

A nap oda 25-ször kevesebb fényt és melet-juttat s így ott meglehetősen sötét világ lehet. A természeti erők, az anyagrészei, az elemek a vizgőzzel telített légkörben villany és hő összehatása, más törvények, más viszonyok közt működnek; de élet minden esetre van; 4, talán 5 holdja is van. Ezenkívül a Mars és Jupiter közt mintegy kétszáz kis bolygó kering, valami nagyobb égi test összetört darabjai, kicsinyek, némelyik egész felülete alig 100 klm.

Naprendszerünk legcsodásabb csillaga a Saturnus, a naptól mintegy 1420 millió kilométer távolságban. Fénygyűrűről ismeretes. E fénygyűrű különálló apró, előttünk ismeretlen anyagból levő ezüstös körök, melyekre folyton 8 hold hinti fényét. Levegője oly sűrű és felhős, hogy mi magát a Saturnus talaját soha sem fogjuk látni. A nap onnét 90-szer kisebbnek látszik, mint a földről s így fénye, melege 90-szer kevesebb.

Meglehet azonban, hogy azon anyagok, a melyek innen nézve körülte fényöveket képeznek

Felkéretnek a társhatóságok és községi bírák, hogy feltalálás esetén ezen hivatalhoz kísértetni sziveskedjenek.

S.-a. Ujhely, 1889. június 6.

Urbán Ferenc, t. főszbiró.

7917. sz.

Zemplénvármegye alispánjától.

10 főszolgabírónak.

A nmlságu m. kir. honvédelmi ministerium f. évi 19476. számú, az állandó vegyes felülvizsgáló bizottságok működési napjainak szaporítása tárgyában kiadott intézményét közhírré tétel végett kiadom.

S. a. Ujhely, 1889. május 29.

Matolai Etele, alispán.

Másolat. 19476/VIII. 1889. szám. A magyar királyi honvédelmi minisztertől. Zemplén vármegye közönségének. Körrrendelet. Hogy a folyó évi s a védtörvényben megállapított kivételesen későbbi időszakra kitűzött fősorozás alkalmával felülvizsgálatra rendelt egyének az ujonckivetés, vagy legalább a végleges számbavétel időpontjáig, vagyis június 30-áig, illetőleg augusztus 31-éig tényleg felülvizsgálathassanak: szükségesnek találtam, hogy az állandó vegyes felülvizsgáló bizottságok működési napjai június, július és augusztus hónapokban megfelelően szaporíttassanak. E célból ezennel elrendelem, hogy a mult 1888. évi 56900/VIII. sz. körrrendelettel szervezett állandó vegyes felülvizsgáló bizottságok június 6-ik, 7-ik és 8-ik, továbbá 21-ik és 22-ik napjain, július 5-ik és 6-ik napjain, és augusztus 2-ik és 3-ik napjain egybeüljenek és működjenek. A többi hónapokra nézve a fentebb idézett körrrendeletben megállapított működési napok változatlanul hagyatnak. Felhívom tehát a törvényhatóságokat, hogy jelen rendeletemet azonnal tegyék közhírré, különösen figyelmeztetvén a felülvizsgálatra rendelt védköteleseket, az új védtörvény végrehajtása tárgyában kiadott utasítás 116-ik §-ában foglalt azon rendelkezésre, mely szerint azon védköteles, ki a kitűzött felülvizsgálati határidőre igazolás nélkül meg nem jelenik, kényszereszközök alkalmazása mellett fog elővezettetni, és ha elmaradását igazolni nem tudja, a védtörvény 44 § a értelmében fog megbüntettetni; továbbá az ugyan ezen utasítás 94. §-ának 9. pontjában foglalt azon újabb rendelkezésre is, mely szerint tartózkodási helyük mindeneum változását bejelenteni kötelesek. Budapest, 1889. évi május hó 15-én. Báró Fejérváry Géza s. k. honvédelmi minster.

2720/89 sz.

S.-a. ujhelyi járás főszolgabírójától.

Hirdetmény.

Fedák Endre n.-toronyai lelkésznek, f. évi június hó 7-én dgy feketés pej, 1 éves kancacsikaja a páczeni legelőről megszökött, s fel nem található.

Felkéretnek a társhatóságok és községi bírák, hogy feltalálás esetén ide jelentést tenni sziveskedjenek.

S. a.-Ujhely, 1889. június 8.

Urbán Ferenc, tb. főszolgabíró.

azt eszközlik, hogy ott is van hőmérsék, olyan mint földünkön, vagy talán nagyobb. S bár bizonyos hihetjük, hogy a soha nem nyugvó örök alkotó erő a kedvező viszonyokat itt is felhasználja; e távoli, reánk nézve egészen idegenszerű világ lakói tőlünk teljesen különbözők lehetnek; s tekintve az ottani légkör nagy súlyát testök bizonyosan szilárdabb anyagból van, mint a mienk. Ott is 5 óra egy nap. Az egyenlítő, mint a sarkok körül a napot 15 földi évig látják maguk fölött, hogy ugyanannyi ideig eltűnjék s csak 15 év múlva keljen fel ismét. Egy év ott majdnem 30 földi év (29 év 5 hó 16 nap) 25 ezer nap. Az ott lakók látóereje tehát százszor élesebb kell, hogy legyen, mint a mienk, hogy amaz évekig tartó éjjeleken át a holdak és fénygyűrűk világossága mellett láthassanak.

Jupiterről és méginkább Saturnusról a föld parányi fénypontnak látszik. Naprendszerünk véghatárán az Uranus és Neptun lakóinak földünk már nem is látható; földünkön és létezésünkön nekik fogalmak sincs. Az egész naprendszerből csak Saturnust látják. Uranus 2828 millió, a Neptun 4448 millió kilométernyire van a naptól, a mely ott csak akkorának látszik, mint egünkön a legkisebb csillag. Uranusban egy esztendő 164 év és 281 nap. Légköre mingkettőnek előttünk ismeretlen gázokból áll. Sötét hideg világ, az esz-kimók fagyó ott olvasztó hőség lenne. De ez nem zárja ki, hogy a mi a vízcepenben a tenger sötét fenekén, egy légparányban van: ne lenne ott is,

Széphalom ünnepe.

— 1889. jun. 2. —

Petőfi Sándor 1847-ben elzarándokolt Széphalomra, Kazinczy Ferenc sírjához. A nemzet nagy lírikusa e kegyeletes látogatás alkalmából írott levelében így szövezt honfitársaihoz:

Ujhelytől felőrányira, éjszak felé, esik Széphalom, Kazinczy Ferenc egykori lakása. Nevét megérdemli, mert festői szépségű táj. Különbön pedig szent hely. Szent az öreg miatt, kinek ott van háza és sírhalmja. Kötelessége volna minden emelkedetebb lelkű magyarnak életében legalább egyszer oda zarándokolnia, mint a mohamedánoknak Mekkába. És mégis jobb ha nem megytek oda; mert nagyon erős-lelkűeknek kellene lennetek, hogy annál a sírhalomnál meg ne esküdjétek, miszerint a hazáért soha, de soha egy lépést is tenni nem fogtok. Én voltam ott, láttam a pusztulás és feledés legszivszaggatóbb, legelkeserítőbb képet, és letérdeltem a sírra és már fölemeltem kezemet, hogy megesküdjem...

E vád, e szemrehányás, istennek hála, embereknek elismerés, ma már nem bir jogos alappal.

Nagy mulasztását apránként jóvá tette a nemzet. Először: mikor Kazinczy Ferenc iránt való nagy kötelességét 1859. okt. 27-én a nemzeti múzeum termében teljesítve, Kazinczy Ferenc emlékezetének évszázados ünnepét szentelt. Másodszor: mikor a pusztulás és feledés szellemét megállította a m. t. Akadémia és a dűledező lakóház helyére Széphalom egy díszes mauzóleomot emeltetett. Dicséretet érdemlő tett, hatásában messze időkre kiható intézkedés volt az is a m. t. Akadémiai részéről, mikor a tanulóifjúság hódoló kegyeletének ébrentartására, évről-évre ismétlődve állandó bucsujáró helyül tüzte ki Széphalmot. Kazinczy Ferenc, a nemzeti szellem ébresztője, a nemzetiség prozelitáinak fenkölt szellemű apostola, a magyarnyelvnek s irodalomnak szerencsés hivatású reformátora, a nemzeti kultúra alapjának megépítője, aki a testére nézve magyar, de lélekben idegen organizmusba, az élet és irodalom nyelvbe erőt s magyarosságot lehelt: megérdemelte és megérdemli, hogy emlékezetének ünnep szenteltessek; megérdemli, hogy neve említésénél, élete méltatásánál lelkesedve fel-dobogjon a magyar sziv; megköveteli, hogy a haza reménye, szemefénye, a lelkes tanulóifjúság olyan legyen, mint aminőnek Kazinczy lelke álmodta: „... hű,“ ki „érti a szent jelenést s felriad álmaiból“.

Vajha e nagyjelentőségű napon mindenki felfogná a Petőfi által mondott szöveget s mint a mohamedán életében legalább egyszer elzarándokol Mekkába: fölkeresné szíve érzelmeivel, lelke gondolatával Szép-

t. i. élet, csak hogy az a mienktől elképzelhetetlenül különböző lehet

Az ismertett világok mindegyikén a lények oly alakokkal, oly belső szervezettel bírnak, a mely teljes összefüggésben áll azon erővel, a melyek az általok lakott világtesten működnek. Az emberi alak, a melyet mi szépnek tartunk, a a mű melyet alkotunk, az élv, gyönyör, a melyért annyit áldozunk, mindaz, mi nekünk nagyszerű, előttük visszataszító, neveltséges lehet. Azon csillagok valamelyikén, a hová földünk még ellátszik, az orvos-gyógyász egyesületben talán épen most tartanak felolvasást arról, hogy a mi földünk most van a kezdet, az alakulás folyamataiban s így lakhatatlan, vagy ha már vannak lakói, azoknak alakjuk torz és életük szánandóan nyomorult lehet!

Mi van tul a Neptunon, naprendszerünk e véghatárán? számlálhatatlan világok. Ha gondolatunk testet öltve szállhatna át a végtelen sötétben, a csillagok között találkoznék hulló csillagokkal, valahol a végtelenben szétrobbantott világok e darabkáival; üstökösökkel, melyek egy naprendszerből a másikba utaznak és ki tudja még mivel!

De mindenütt csak az Ő alkotásának dicsősége, az Ő fentartó keze, a ki örök, a kinek trónjából indulnak ki és térnek vissza az erők és a kit annál buzgóbban imádjunk, mennél többet látunk fenséges alkotásából!

halmot, Kazinczyt, kinek szíve, lelke, érzelme, gondolata a magyarság boldogításán csüggött. Vajha a tanulóifjúság ünnepelése a nemzeti ünnep jelentőségére emelkednék. Vajha a Kazinczy-kultusz úgy hódítana, mint hódított a magyar nemzeti szellem részére Kazinczy: hódítana, Kárpátoktól Adriáig!

* * *

Az ünnepség lefolyásáról szóló tudósításunk ez:

Gyönyörű idő kedvezett a tanulóifjúság bucsujárásának.

A »szent öreg« nyogovó helyének megkoszoruzása és az emlékházban őrzött Kazinczy-relikviák megszemlélése után a mauzóleom szlopcarnoka előtt díszes kört formált a szép számban egybegyűlt ünneplő közönség. A hölgyek csoportjából S. Patak és S.-a.-ujhely városok lelkes honleányai tüntek ki számra és szépségre nézve. Az ünneplő sokaság intelligenciájának soraiban ott láttuk a Kazinczy-unokákat, körül fogva a rokonságtól; továbbá ott láttuk Szirmay György grófot Szerencsről Semmey Béla br.-t, Dókus Ernő országgyűlési képviselőt Budapestről, Hoffbauer István honv. őrnagyot, Prámer Alajos prépost-plébánost, és a vmegyei tisztikarnak több képviselőjét.

Az ünnepségnek programszerint való lefolyása d. e. 10¹/₄ órakor dr. Chyzer Kornél vár megyei főorvos, a tud. Akadémia megbizottjának következő megnyitó beszédével kezdődött:

„Mélyen tisztelt közönség!

Másod ízben gyűltünk most itt össze, hogy a szomszéd két város iskoláinak ünnepét megüljük, mely természeténél fogva nem csak a résztvevő iskoláknak, de az egész nemzetnek ünnepe; mert századunk egyik legnagyobb magyarjának, nyelvünk ujáteremtőjének, Kazinczy Ferencnek, emléket tiszteljük itt, ki a nyelv iránti lelkesedés felköltésével a szunyadó nemzeti önértetet is fölértesztette s visszadta a magyart önmagának.

Ünnepünknek célja kétszeres.

Lelkesedünk magunk nagyjaink emléken és lelkesedésre buzdítjuk ifjúságunkat, mely hivatva van az ősök munkáját tovább fejleszteni, a nyelvet pallérozni, a nemzeti nagyságot növelni.

A m. t. Akademiának, mint ezen ünnepély szerzőjének nevében Önöket szívélyesen üdvözölve, felkérem a sárospataki főiskola közigazgatóját, hogy ünnepélyünket megnyitni sziveskedjék. (Éljensz.)

Utána dr. Ballagi Géza, a s.-pataki főiskolának ez évi közigazgatója (a m. t. Akadémia levelező tagja) mondott előkelő szónoki hévvel tartalmas és szép üdvözlő beszédet, melynek során Kazinczy Ferencet egyebek közt úgy is, mint a nemzetiségéből már-már kiforgatott magyarság ügyének csüggedetlen védelmezőjét, ugyanis mint a nemzeti Géniusznak fenkölt szellemű képviselőjét, lelkesen méltatta. A zajos éljenzés csillapodtával a s.-pataki főiskolának nagyhirű énekkara zendítette rá a Talpra magyar — zengjen a dal ajkaidon kezdetű dalt, melynek áhitatos hallgatása és megéljenzése után dr. Friml Aladár, s.-a. ujhelyi gimn. tanárnak ünnepi beszéde kötötte le a hallgatóság figyelmét. A szép beszédet egész terjedelmében adjuk, mint következik:

„Mélyen tisztelt közönség!

Lelkes tanuló ifjúság!

Dicső elődök nagy tetteinek magasztalása, vagy mártir hősök fájd, de biztató emlékének megünneplése. a népek életében közös vonás; mert minden nép multjában keresi jövője zálogát, ősei dicsőségéből fakad a lelkesedés forrása, szenvedésükből a kitartó erő és állhatatos küzdelem példája intget.

Kelet nagy népei, hajdan, ajkukon s szívükben hordozák hadverő hőseik nevét; isteni költők fontak homlokukra koszorút, Nyugát vezérlő nemzeti máma a haladás, a művelődés bajnokainak emelnek soha le nem omló pantheont.

De ha a hatalmas nemzetek méltán ünnepezték s ünneplik hőseiket s emléküket törhetetlen hűséggel iparkodtak nemzedékről nemzedékre átörökíteni — nincs nekünk magyaroknak, kik maroknyi nép vagyunk, százsorta több okunk rá, hogy multunk hőszeit szüntelen szemünk előtt lássuk, dicsőségükön lelkesedjünk, szenvedésükből erőt merítsünk abban a küzdelemben, melyből nekünk keveseknek Európában csaknem a legtöbb jutott.

Ezredéves multa tekint a magyar, s emelt fővel, büszke önértettel gondol a férfiakra, kiké az érdem, hogy a magyar él, — de a fájdalom egy sóhaja is utat tör ajkunkon, ha eszünkbe jut, hogy volt idő, mikor nemzetünkön szellemi zsibadtság vett erőt, — mintha megaludt volna a honfiai vér az ereken — ahol máskor oly hatalmasan lüktetett.

Nem akarom a mult sötét árnyait megidézni, tudjuk mindannyian, hogy a XVIII. század első nagyobbik fele nemzeti hanyatlásunknak szomorú tanuja volt; s ha nem feledjük — s felednünk nem is szabad soha, hogy a férfit, aki e korszak éjjelében messzevilágító lángot gyújtott, melynek

Folytatás a mellékleten

fényétől s melegtől a megdermedett nemzeti öntudat új életre ébredett — *Kazinczy Ferenc* volt: akkor mélyen tisztelt közönség azt hiszem, hogy nem kell bővebben megokolnom, miért gyűltünk össze újra Széphalom berkében. Mert ha nagyjainknak, kik a harc mezején mutatták meg, mily erős a magyar kar s mily odaadón ontja a magyar sziv vért honáért, örök hálával adózunk: úgy *Kazinczy Ferenc* emléke, ki a magyarnak magyar voltaért vívott és nyert nagy és dicső csatát, joggal számíthat hallhatatlanságra az utódoknál.

Kazinczy emléke gyűjtött össze itt ma bennünket s nekem jutott a nehéz feladat, hogy vázoljam a nagy férfiúnak félszázadnál hosszabb időre terjedő működését. Ismétlem, hogy feladatom nehéz; mert hogy férne egy néhány percnyi beszéd keretébe az a nagy kép, melyet rajzolnom kellene, ha *Kazinczy* tevékenységének minden mozzanatát feltüntetni akarnám, s hol venném azt az ékesszólást, mely *Kazinczy* dicsőségét megilleti.

Ezért mélyen tisztelt közönség csak addig akarom jóakaratu figyelmüket igénybe venni, míg elmondhatom, mily nagy nemzeti missiót teljesített *Kazinczy Ferenc*, mily korszakalkotó átalakulást vont maga után működése az irodalomban közvetlenül s közvetve a nemzeti aspirációk más terén is.

A nemzeti mozgalmakat és átalakulásokat rendszeren irodalmi mozgalmak és átalakulások szokták megelőzni. Ha e kapcsolat okát kutatjuk, azt találjuk, hogy a nyelv nemcsak kifejezője gondolatainknak és érzéseinknek, hanem szükséges eszköze is a gondolkodásnak, sőt, bár látatlanul, új eszméknek a megteremtője is.

A gondolatnak formára van szüksége, hogy megnyilatkozhaték — viszont a nyelvben mintegy megtestesült gondolatok a különféle összeköttetésnél fogva, melyet a nyelvhasználat előidéz — új eszméket ébresztenek — tehát nyelv és gondolat a szellemnek egymást kiegészítő produktumai. A gondolatot annál tökéletesebben értjük, mentül megfelelőbb formába öltözteti a nyelv. Midőn a szó kifejezi az eszmét — egyuttal terjeszti is, és afficálja nemcsak az értelmet, hanem az akaratot is — s így válik a szóból tett. Innen magyarázható, hogy a politikai reformokat, törekvéseiket is legtöbb helyen az irodalom indította meg. És csaknem tényképpen állítható, hogy az irodalom felvirágzásával vagy hanyatlásával karöltve jár a nemzeti érzés, nemzeti intézmények erősödése vagy gyengülése.

Maradjunk annál a korszaknál, mely ma bennünket különösen érdekel — értem azt a korszakot, melyben *Kazinczy Ferenc* élt és dolgozott. Az 1740—80-ig terjedő korszaka történelmünknek arról tanuskodik, hogy a magyar nemzetnek hagyományos hűsége és odaadása meghozta a legmesszebb menő áldozatokat a trón megmentéséért, áldozott embert, áldozott vagyont annyit, amennyit kívántak, többet mint amennyit megbírt. De hozott ennél sokkal nagyobb, sokkal pótolhatatlanabb áldozatot, a midőn a kitüntetésekért és kegyekért, melyekkel hűségét legyezgették, megfedkezett nyelvéről, nemzeti önállóságáról, hagyományairól, s midőn már csaknem odáig jutottunk, hogy a magyar szó s a műveltség össze nem féro fogalmaknak tartattak: akkor megjelent *Kazinczy Ferenc*, hogy megcáfolja a mégtévedt közvéleményt s kezébe adja a nemzetnek azokat az eszközöket, melyekkel magyar nemzeti műveltségéhez az utat megépíthet.

Kazinczy korán tett szert a tudományok oly széles ismeretére, oly fiatalon hatolt be az idegen nemzetek irodalmának kincsés tárába, hogy az összehasonlítás, melyet a magyar s a többi nemzetek kultúrája között tenni alkalma volt, mely nyomott hagyott lelkében, s egyuttal nagy elhatározásra bírta nemesen s mélyen érző szívet. Miért van, hogy csak a magyar nem lelkesül nyelvéről, miért, hogy a franciának, az angolnak, a németnek születnek nagy költői, miért, hogy az általános emberi eszmények nálunk viszhangra nem találunk? A felelet, melylyel e kérdésekre válaszolhatott, volt az ok, mely *Kazinczyt* rábírta, hogy oly egyetemes, az irodalom minden rétegére átható munkára vállalkozott. Az az eszmény lebegett szeme előtt, hogy a magyar nyelvet a fejlődés ama pontjára vezesse, ahonnan az egyetemesnek, a tiszta emberinek, a szépnek, a jónak fénye árad szét, ahova a nyugoti népek nyelve és irodalma már jóval korábban eljutott. S ha meggondoljuk, hogy mily szegény volt nyelvünk szókincsben, irodalmunk eszmékben, ha hozzátvetjük a közönyösséget, mely a nemzet minden osztályán uralkodott, csak akkor méltányolhatjuk a magavalóságában azt az akaratot, azt a zseniális alkotó tehetséget, mely *Kazinczyban* lakozott.

Mennyi feladat, mennyi akadály, mennyi küzdelem várt reá. A legközönségesebb, ma már köztudatban élő fogalmakat nem tudta a magyar kifejezni, mert vagy nem volt megfelelő szava, vagy ami jó s eredeti volt, rég feledésbe ment, mondatkötésünk oly zavart, oly nehézkes volt, hogy a gondolat megbénult bilincseiben. S mit tett *Kazinczy*? Megragadta röptében a gondolatokat

s oly formát adott nekik, melyben életet nyertek s megközelíthetőkké lettek mindenkire. Merész kézzel bontotta meg a nyelv megrögzött hibáit, új életre hívta az eredeti magyar szólásmódokat, vagy szerencsés tapintattal újakat honosított meg.

Elsajátítva az ó- és újkor klasszikus íróinak izlését, fenkölt gondolkodásmódját: lánglelkűk termékeinek javát átültette nyelvünk talajába, melyet úgy megművelt, hogy — Beöthyvel szólva — „viszsaadhassa a német idyll légységét, Cicero arádó erejét, Göthe klasszikus tisztaságát s Ossian magasztos homályát.“ Céljához képest ismertette az irodalmi műfajokat és sajátosságukat, melyekről irodalmunk még igen keveset tudott. Eszmecserét kellett ébresztenie a hivatottakban, érdeklődést kelteni a közönségben — s megindította folyóiratait; s ezzel nem érte be. Összeköttetésbe lépett kora valamennyi írójával s levelezése buzdításával, bírátaival, izgatásával egy tudományos intézetet pótolt. Költő volt, hogy másokat is a költészetre buzdított, kiadta több író társaságát s elődje munkáit, hogy megmentse a feledéstől azt, a mi disse irodalmunknak.

Erdélyi utjának élményeit és tapasztalatait „Erdélyi levelek“ címén örököltette meg, megkapó példáját nyújtva a magyar leíró próza szépségeinek. Nemes szíve, eszményi gondolkodása, hazaszeretete, ambíciója „Pályám emlékezete“ munkájában tükröződik.

Rövid volt számadásom, m. t. közönség s mégis látjuk belőle, hogy *Kazinczy Ferenc* a nyelvtudós, az író, a költő, a szerkesztő, a kiadó hivatott szerepét töltötte be, s mindezt oly korban, midőn eme feladatok egyikének megoldása is mérhetetlen nehézségekbe ütközött.

Kedvező körülmények között is nagy tettek véghezvitelére vállalkozni, dicséretes törekvés; igaz ügyért életet áldozni, dicsőség; de minek nevezem az érdem ama koszorúját, mely azt a férfit illeti meg, ki korának előítéletével küzdve, buzgóságáért ártatlanul meghurcolva, hazaszereteteért szenvedve: nemzeti diadalt aratott — és *Kazinczy* babérait valóban tövises szegtek be, s Kölcsey mondja róla: „koszorui nem enyhíték, hanem égették homlokát — neve híres voltát élte nyugalmával fizeté.“

De nem szabad ma a kegyelet s hála napján keserű hangon szólanom, melyre a *Kazinczy* s ügye ellen intézett támadások készíthetnének; hallgasson el a panasza ma, hogy egy korszakot alapító író műveinek nem akad vala kiadója, hogy a közönség sokáig nem ismeré; nem időzöm élte azon szakánál, melyben szabadságtól fosztotta őt meg az abszolút hatalom — e veled szomorú mult! A következtetések, az utókor tántorítatlan ragaszkodása emlékéhez megcáfolták elleneit s igazolják nagyságát, melynek most hódolunk. Félhalott volt a nemzet s *Kazinczy* hívó szótára feltámadott. Ajkáról átvette a szót a megifjuló s izmosodó irodalom lelkesülő serege s visszahangozta bérc és völgy. Kisfaludy Károly, Vörösmarty, Czuczor, Bajza zászlójukra tünték *Kazinczy* jelszavát s alkottak az általa kitűzött irányban tovább. Mily óriási volt a hatás, melyet a *Kazinczy* elmozdított, követői által folytatott irodalmi mozgalom minden téren előidézett. Az 1820- és 21-ik években utolsó kísérlet történt az ébredő nemzeti önállóság elfojtására. De sokkal erősebben lobogott már a hazafüli láng a szivekben, semhogy elolhatta volna; sokkal ékeesebben és melegebben csengett már a magyar szó, semhogy a vele terjesztett szabadság eszméje széles e hazában visszhangra nem talált volna.

Kazinczy Ferenc-nek oly sok türes után mégis osztályrészt jutott, hogy alkonyodó napjának sugarai az öröm ama könyűiben fűrődhetek, melyeket a közeledő szabadság érzete fakasztott nemzete ezreinek szeméből. Megérte az 1825-iki országgyűlést, tanuja volt a nagy reformterveknek, melyek megvalósításához a magyar nemzet mint egy ember felállott.

Széchenyi, Deák, Kossuth a nemzeti önállóság, a haladás, a mivelődés eszméit a politikai életbe vitték át s megvalósításukért küzdöttek. Megalakult a magyar tudományos akadémia.

Kazinczy Ferenc résztvett a szervezés munkájában s az írók csoportja, mely itt otthonra talált, rendes tagjának választotta s vezérének ismerte; és mikor egy évre rá elköltözött nagy lelke porhüvelyéből* azzal az édes öntudattal, azzal a vigasztaló reménnyel hunyhatta be szemét, hogy élete egészen a hazáé volt, s hogy a föld melyben megpihen, szabad lesz és magyar. De a nagy emberek érdemét koruk ritkán ismeri meg a maga teljességében. *Kazinczy* érdeme is csak akkor talált méltó hálára, midőn az elhintett maggyümölcsje megért. Az utókor megízlelé édességét, háláját képviseli e templom, emlékének örök fenmaradását a mai ünnep hirdeti.

Most, m. t. közönség, mikor láttuk, ki volt *Kazinczy*, most, mikor tetteit csodáló tisztelettel idéztük a multból, forduljunk szelleméhez s kérjük, maradjon a mienk.

* Nemzetünkől elrabolta a kolera 1831. aug. 22-én, 72 éves korában, Szek.

Dicsőült szellem! Alkotásaidat megszentelt örökség gyanánt szívünkben hordozzuk, légy nemzetednek öre! Ha sirhantod bokraihoz elhozza az esti szellő a pásztorsíp hangját, ha az arató nép dala zendül meg itt e téreken — jöjj el, hallgasd meg s gyönyörködjél a gondolatban, hogy eszméd él s gyarapszik, mert hódít a magyar dal, győz már a magyar szó s szívünkbelől kiáltjuk: *Nyelvét, szabadságát megvédi a magyar!*

Beszédét éljenzéssel fogadták, a környüállók (köztük még olyan kritikus is, mint Szinnyey Gerzson bátyám a s. pataki „alma mater“ kebeléről) siettek kezét szorítani és gratulálni a lelkes ünnepi szónoknak.

Az ujhelyi gimnázium ifusági énekkarának precíz előadása után az ünnepet rendező tanítézetek igazgatói bemutatták a nyertes ifjakat s buzdító szavak közt kiosztották számukra az Akadémia által küldött *Kazinczy-aranysávját*. 10 db aranyat nyert *Szathmáry József* III. éves hittanhallgató irodalmi színvonalon álló tanulmányáért, melynek címe: „*Bírálatos visszatekintés Kazinczy Ferenc költészetére.*“ (Jutalmazott már a mult évben is nyert 10 db arany pályabért) 5 db aranyjutalmat kapott *Mitrovics Gyula* VIII. osztályu gimnáziumi tanuló a magyar nyelv és irodalomtörténet tudásában való kiválóságáért. 5 db aranyat kapott *Spilenberg Barna*, a s.-a. ujhelyi nagy-gimnázium IV. osztályu növendéke a magyaryelv ösméretében tanusított szép jártasságáért. A s. pataki tanítóképző-intézet növendékei számára küldött 5 db aranyon ketten osztottak. *Dobos Géza* III. éves tanítójelölt kapott 3 db aranyat, *Szabó Desső* szintén III. éves 2 db aranyat, mindketten a magyaryelv s irodalomban tanusított jeleségükért.

Az ujhelyi gimn. ifj. énekkar második számú előadását végezvén, *Szikszay András* IV. éves teológus szavalta el „*Kazinczy Ferenc emlékezete*“ c. erőteljes jambusokban lüktető ódáját. Hallgatósága megérdemelt tapsokban részesítette.

Végül a pataki főiskolai énekkar előadása után Dr. *Ormány Miklós* nagygimn. igazgató mondott rövid berekesztő beszédet, melylyel az emelkedett szellemű irodalmi ünnepség d. e. 11^{1/2} órakor véget ért.

Az ünneplő közönség, leróva a kegyelet adóját, Széphalomtól bucsút vett s azután felkerekedve, fogatokon meg gyalogszerral, zászlók alatt a Magashegy északi lábánál fekvő „*Torzás*“ erdőbe sietett, hol terítetlen asztalok fogadták. D. u. 2^{1/2} óráig kellett a társaságnak, kisebb nagyobb csoportokra elszéledve, unatkozni, több-kevesebb nyíltsággal boszankodnia, míg végre megjelent Csernyiczky vendéglős személyében a várva-várt Menenius Agrippa, s az Ujhelyre rémesen tekintgető hegypartiakat izletes ebédjével lecsillapította. Nevezetes lakoma volt ez. Egyetlenegy tósztot sem mondottak. És ezzel minden el volt mondva. Ebéd végeztével táncra perdültek a párok s rugták a port a hegyoldalon, azaz rugták volna, de biz' hamarosan kiderült, hogy Ujhelynek elkényeztetett népzenekar-főnöke hazafülságból, köszönőszépenért muzsikálni sem nem tud, sem nem akar. S. pataki kedves vendégeink látva, hogy se barátság, se szíveség: elmenekültek. A rendezőség, ha ugyan volt, szégyelheti magát. Napszállatkor olyan csendes lett a viharzó jókedvhez szokott „*Torzás*“, mint az elhagyatott régi temető.

Este a színházban diszélőadás volt — kis közönség előtt. Ezek után joggal kérdezhetőnk, hol volt hát Ujhely? (az Ungvárbán! szerk.) Ezt a bizalmas kérdést nem feszegetem, hanem egy életrevaló indítványt teszek. Jövőre, amikor már Baross minister is életbelépteti a zóna-rendszert: osszuk be Széphalmot S. Patakhoz! Tartsuk meg a *Kazinczy-ünnepet* Széphalmon — s menjünk mulatni Patakra; mert, hogy az a mondás: „*ha jösztek leszatek — ha hostok eszatek*“ habár Patakon készült is, de nem Patakra illik — az ujhelyi tapasztalatok után egész bizonyosan mondhatom.

Vármegyei ügyek.

Zemplénavármegye közigazgatási bizottsága f. hó 12-én tartja rendes havi ülését.

A sandali marha-tüdővész az állami állatorvosnak f. hó 2-iki keletü jelentése szerint teljesen megszűnt.

Véradó. A *gálszécsi* sorozó járásban mult hó nap 24 ikétől 29-ig tartott a sorozás, a mikor az unjoncjutalék javára 65, a póttartalékba pedig 66 legény soroztatott be. A *tokaji* járásban május 29. és 31-én ment végbe a sorozás; és pedig alkalmas gyanánt bevétellett az unjoncjutalékba 45, a póttartalékba 21 legény. A *varannai* járásban folyó hó 4-én fejezték be az unjoncozást. — A megjelent 329 hadköteles közül a hadsereg unjoncjutalékához besoroztatott 22, a póttartalékba 51, a honvédséghez 2, összesen 75 legény. A hadkö

telesek összes száma volt 704, ezek közül szökevény s Amerikában tartózkodik 327 egyén, börtönfogság miatt távol maradtak 7-en, elmaradásukat igazolták 24-en, az ismeretlen helyen tartózkodók száma 17. A katonai nyilvántartás, a népfölkelési és mozgósítási iratok és előmunkálatok példás renben találtak. Ezek, valamint az ujoncozás folyamata alatt észlelt rend és pontosság fölött az ujoncozási bizottság teljes megelégedésének adott kifejezést.

Hírek a nagyvilágból.

Vámbéry Ármin, a kitünő magyar tudós, mint vélik, fontos politikai küldetésben, Londonból Konstantinápolyba utazott. A szultán hoszabb magán kihallgatáson fogadta s nagyon szívesen látott vendégét saját palotájában, a Jildiz-kioszokban, szállásoltatta el.

A belgrádi törvényszék helyben hagyta a vizsgáló bíró eljárását, melylyel Garasanin ellen a vizsgálati fogságot elrendelte. Garasanint azzal vádolják, hogy a minapi zendülés alkalmával egy tanulóknak ő maga oltotta ki fegyverrel életét.

Borzasztó vihar dühöngött Észak Amerikában. New-Yorkból sürgönyzik, hogy Johnstown város a Conemaugh völgyében, melynek 30,000 főnyi lakossága virágzó gyáripárt folytatott, óriási felhőszakadás és az orkán pusztítása következtében romba dült, pusztasággá változott. A tudósítások 15—20,000-re teszik az áldozatul esett emberek számát.

Hírek az országból.

Ófelsége a király augusztus 4-ig meghoszabbította a Rudolf trónörökösért viselendő udvari gyászt.

Ófelsége a király Berlinben f. évi augusztus hó folyamán készülni viszonzni Vilmos német császárnak bécsi látogatását.

Az országgyűlés képviselőháza f. hó 5-iki ülésében megkezdte a pénzügyi közigazgatás szervezetében eszközözendő változásokról szóló törvényjavaslat tárgyalását s azt általánosságban és másnapki ülésében folytatva tárgyalva részleteiben is elfogadta. E nagyfontosságú javaslat, mely az adózó közönség érdekeinek a politikai hatóság által minden lehető irányban való megóvását célozza, a kir. adófelügyelői intézményt és az illetékkiszabási hivatalokat megszünteti, — mint törvény még ez évi jul. hó 1-én életbe fog léptettni.

A deési honvédelemet, melyet az ottani régi temetőben az 1848. nov. 25-én a Deés alatt vívott csatában elvérzett honvédek emlékére állítottak, f. hó 2-án leplezték le lélekemelő ünnepséggel.

Beregvármegye közönsége fölterjesztést intézett a kormányhoz, hogy a honfoglalás ezredéves ünnepének méltó megülvése érdekében országos mozgalmat indítson.

Nagy viharokat jelentenek az ország több vidékéről. A déli vármegyékben s az erdélyi részen több helyütt jégveréssel járt felhőszakadás volt.

Kétszer ad, aki hamar ad!

Sáros-patak város legszegényebb részét, az úgynevezett Hustácztot és Józseffalvát iszonyu szerencsétlenség érte, f. hó 6-án, déli 12 órakor. Játszó gyermekek gyufa-gyújtogatásából kiszámíthatlan kár keletkezett. A dühöngő szélvihar úgy csapkodta a tüzes paraszat egyik házról a másikra és távolabbi helyekre is, hogy mentésről szó sem lehetett; bár a buzgó tűzoltók: városiak, főiskolaiak és képezdeiek egyformán derekasan, kitartó bátorsággal viselték magukat.

Alig egy fél óra alatt a Hustác keleti oldalán 55 ház és megfelelő melléképületek, Józseffalva keleti oldalán pedig 75 ház melléképületeivel együtt por és hamuvá lett.

Emberélet kettő esett áldozatul. Sérülés sok történt az iszonyu zürzavarban s ezek közül kettő most haldoklik. Szarvasmarha, sertés és az aprójószág egész serege van elégve a romok alatt.

A szegény, dolgos nép legnagyobb részben mezei munkás volt s most gyarló testi ruháján kívül semmi egyebe; sem a hova fejét lehajtsa, sem egy betevő falatja nincs.

Sáros-patak város környületeres polgárai az első és legkiáltóbb szükségek enyhítésére szépen összeraktak már tehetségükhöz képest pénzt, élelmiszert, épületfát és ruhaneműeket; de számolnak e nagy és megrendítő szerencsétlenségénél a mindig derék szomszéd városnak, S.-a.-Ujhelynek jószívűségére is.

Teljes tisztelettel kérjük azért a nagyérdemű jó közönséget, hogy kegyadományával a szerencsétlenség enyhítéséhez e lap szerkesztőségénél minél hamarabb és minél számosabban járulni kegyeskedjék.

Az igen tisztelt szerkesztőséget nagyon kérjük, hogy a kegyadományokat szívesen elfogadni,

nyugtázni és lehető gyorsan hozzánk juttatni ne terheltezzék.*)

A kiáltó nyomor sürget. Kétszer ad, aki hamar ad!

Kelt Sáros-patakon, 1889. jun. 7.

A városi segélyező bizottság.

Nyilt-levél,

a s.-a.-ujhelyi képviselő választó kerület tisztelt választó polgárainak!

Midőn az s.-a.-ujhelyi választó kerület polgárainak megtisztelő bizalmából birt országgyűlési képviselői állásomról Ófelsége apostoli királyunk más irányu legfelsőbb rendelkezése folytán lemondottam, személyesen óhajtottam volna igen tisztelt választóimtól búcsút venni.

Ez óhajtsom azonban a nagyobb mérvet öltött választási mozgalmak miatt nem teljesülhetvén, kedves kötelességemnek tartom, hogy legalább ekként köszönjem meg azon kitüntető támogatást, melyben engem úgy is mint a kerület országgyűlési képviselőjét, ugysis mint magánembert folytonosan részesítettek; s bizalommal kérjem, hogy baráti vonzalmukban és jó emlékezetükben továbbra is megtartani méltóztassanak.

Hazafui tisztelettel:

Dr. Molnár Viktor.

Különtélek.

Tisztelt olvasóinknak s kedves munkatársainknak boldog pünkösdi ünnepeket kívánunk.

(Személyi hírek) *Kemecsey Jenő*, ügyvédjelölt, lapunk jeles munkatársa, Heves vármegye székvárosába tette át lakását s ottan átvette az *„Eger és Vidéke”* c. társadalmi lap szerkesztését. — Az ujhelyi iparhatósági megbízottak elnökévé f. hó 6-án egyhangulag *Szöllősi Sándor* választott meg.

(Nők az alkotmányban.) A s.-a.-ujhelyi női ipariskola, női bizottsága, volt elnöke Viczmándy Ödön jelöltet, a képviselőválasztás alkalmából emlékül egy diszes selyem zászlóval lepte meg, melyet 20 tagból álló hölgy-küldöttség volt kegyes az ipariskola ügyében sok érdemeket szerzett férfinak átnyújtani. A küldöttség nevében Balogh Géza képviselő tartott emelkedett hangú beszédet, mire Viczmándy Ödön érzelvény, hálától telt szavakban mondott köszönetet.**)

(Gyászhir.) *Comáromi József*, Zemplénvármegye egykori alkotmányos első alispánja, Kassán f. hó 3-án életének 72 ik évében elhunyt. A boldogultnak pormaradványait f. hó 5-én Tornyos-Németiben, a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. Áldás és béke őrizze a jó hazafinak s nemeskeblű emberbarátnak emlékét!

(Városi ügyek.) A városi képviselőtestület folyó évi május hó 20-án tartott közgyűlésében következő ügyek nyertek elintéztést; gazdasági bizottság a vágóhid kiépítése iránti munkálatok biztosítása tekintetéből felvett jegyzőkönyvet bemutatóván, a tárgyiratok a szerződés megkötése végett a város ügyészének kiadattak. A bereckii hid kiépítésére vonatkozó szerződés elfogadtatott. A szegődvényesek és szolgák ruházatának szakértők közbenjöttével teljesített átvétele helyesleg tudomásul vétetett. Dr. *Schön Vilmos* indítványa következtén felkértni határozatott a vármegye alispánja, hogy a vármegyei közmunkaerővel fentartott Kazinczy-utcai fedanyag eltávolítását és más fedanyaggal való ellátását elrendelni szives kedjék. Letelepdedési engedélyt nyertek: Kolcshosszmező községi illetőségű Mihalcsó János bérkocsi tulajdonos és Barancs községi illetőségű Mann Bertalan korcsmáros.

(Nyári mulatság.) Az ujhelyi polgári olvasókör mindíg kedves és látogatott nyári mulatságának idejéül f. hó 16-át, azaz a *„jövőheti vasárnapot”* tűzte ki. A mulatság a Torzsáson fog megtartatni, hol az olvasókör ez alkalomra diszes és tágas sátor épített, az elhanyagolt tanyahelyeket rendezte, szóval megteszi a kellőket arra nézve, hogy a táncos és mulató közönség árnyas levelesben sima parkettát, a tanyákon kényelmet, a vendéglősnél jó és olcsó bort s tetejébe jó muzsikát élvezzen.

(Időjárásunk) változatlan. Saharai hőség uralkodik és teljesen leforráz minden növényi életet. A borzasztó szárazságban ami még némi remény

*) A gyűjtött kegyadományokat készségesen átveszi s rendeltetési helyére eljuttatja e lap kiadótulajdonosa. Szerk.
**) Sajnáljuk, hogy az alkotmányos életnek ezen valóban szívmelő mozzanatát csak most van alkalmunk a közönség tudomására hozni. Szerk.

nyújthat, az a reggeli harmat, mely az elhalni készülő növényzetet annyira mennyire felfrísíti.

(Esküvő.) *Cseh István*, bodzás-ujlaki körjegyző e hó 4-én esküdött örök hűséget az ujhelyi r. kath. plébánia-templomban Krafcsik Ferenc kedves leányának, *Emmának*.

(Színház.) Fontosabb köz'endők nagy száma miatt a lefolyt hét színi krónikájáról csak rövidke tudósítással szolgálunk. *Halmay Imre* szintársulata június 1-én folytatta tovább Ujhelyben való szereplését *Boccaccio*-val. Jun 2-án színre került: *Magduska öröksége*, jun. 3-án: *Az eladó leány*, jun. 4-én: *Váljunk el*, jun. 5-én *A piros bugyellár* (nép-előadás), jun. 6-án: *Az utolsó levél*, jun. 7-én: *A cigány* (nép-előadás), jun. 8-án: *A kis hadnagy*. A jóra való társulat holnap fejezi be itt működését s Ujhelyből Gyöngyöstre, onnan Szentesre távozik. A mi szeretetünkben megerősödött derék társulattól nehéz szívvel válunk meg, s kívánjuk, hogy szerencse legyen a kísérőjük, siker a koszorujok mindenütt!

(Vágóhidból — táncterem.) Minő furcsa eszme! Élelmes agyafurtság kellett hozzá, hogy valaki ezt kieszelve s mi több, pedig alapos kilátás van rá, meg is valósítsa. Városunkban az új közbégőhid építését megkezdették: a régre, mely fából van, nem lesz szükség. Így szülemltet meg a praktikus eszme, hogy az ócska deszka alkotmányt ki kell tolni (de nem borsón? szerk.) a kopasz Torzsásra. Így változtat át a forgó viszontagság mindent a világon. Így és hasonló módon lesz a taglóból nyirettyű, a szilajságból gyöngédség, a halálhör-gésből tomboló zene, Jupiter bamba ökréből Terpszihőre karcsu özikéje. Soh' se halunk meg, csak átváltozunk.

(Kofabódék.) Az új napipiac terén két faalkotmány látható, melyek közül a nagyobb nyilván elárulja célját: két kofának fog áruló helyül szolgálni (a kisebbre nem reflektálunk). Kiállítás csinra, alkalmatosságra nézve teljesen elfogadható és legfeljebb is az a megjegyzésünk hozzá, hogy célszerűségét emelné, ha oldalfalai és ajtója akként készítenének, hogy a bódé egy teljesen zárt helyiséget képezzen. E módosítás elfogadása a csin rovására nem esik, nagy költséggel nem jár, de előnyös a kofának, ki árucikkait nem lesz kénytelen naponkint haza hurcolni s a hideg ellen is jobb védelemre talál. A piac terén környös-körül futnak majd a bódék s a kép, mit e városias kiállítás nyújt, a szemlélőre képzelhetőleg jó hatással lesz.

(Elpárolgott.) *Goldhammer Lipót*, ujhelyi kereskedő, az utcáról beszóllított egy sihedert s elküldötte 42 fttal a főtrafikba szivarért. Az ipsze szolgálat készen ugrott, de olyan nagyott ugrott, hogy bottal üthetik a nyomát.

(A „Zemplén” fekete táblája.) Ujhelyben a Hecské-dombon gyönyörűségeen burjánzik a szerbtövis. Kiirtására felkérjük a járási főszolgabíró figyelmét. — A zsólyomkai pincék fölött van egy tátongy mélység, mely évről-évre nagyobodik. Ma már annyira kinötte magát, hogy az a párkányzat is, melyen a szőlő-ut elvezet, egy erősebb zápor vagy tartósabb esőzés következtében könnyen alázuhanhat. Helyszíni szemlést s gyors intézkedést kérünk. *Felsőzsólyomkai*.

(A királyi törvényszékről.) Takács Sándor tarczali lakos, f. évi február hó 13-án lakodalmat tartotta. A lakadalmas házba estve, Illési Elizér Sándor, Istenes Mihály, Lisznay József és Asztalos János legények hivatalan betolakodtak s éktelen lármával garázdálkodva, egyeseket megveréssel fenyegettek. A megcsufolt vendégek elhagyták a lakadalmas házat, mire a bebörtörözött legények is eltávoztak onnan a korcsmába. Éjjel tában ismét visszavetődtek a lakadalmas házhoz, de most a násznép előttük az ajtót bezárván, dorongokkal betörték s a pitvarba tolakodtak. Ekkor Tóth András násznagy a garázdálkodókat távozásra intette, mire Illési Elizér Sándor, Istenes Mihály és Lisznay József Tót Andrást botokkal leverték, az ajtót elállták s a házat valóságos ostrom alá fogták, azt ordítva, hogy akinek az élete kedves, ki ne jöjjön. Csak a reggel közeledtével távoztak el, távozásuk előtt azonban ráadásul a ház összes ablakait rámástól leverték. A gézengúz had a f. június hó 3-án tartott végtárgyaláson nagyon megjuhászodott s mindegyikük váltig tagadta az ellene felhozottakat, de bűnösségük a tanuk vallomásaiból bebizonyulván, Illési Elizér Sándor súlyos testi sértés és magánlak megsértésének büntette, személyes szabadság megsértésének vétsége és közcsend elleni kihágás miatt két és fél évi, Istenes Mihály és Lisznay József egy évi Asztalos János pedig kilenc havi börtönre ítéltettek. — Demeter József, „lókupec pénz nélkül” f. évi febr. 11-én Weinberger Sámuel b.-keresztúri rabbinus háznál koldulás ürügye alatt megjelenvén, az egyik szobában levő zárt szekrényből egy bádogdobozt, melyben 1000 ft értékű váltó és sorsjegyek voltak, kilopott. Az udvaron észre vévén, hogy a dobozban pénz nincs, a pincébe dobtá s tovább ment. A háziak a lopást hamarosan észrevették, s csendőrök által Demetert elfogatták. A kir. törvényszék Demeter Józsefet lopás büntette miatt egy évi börtönre ítélte.

(Névváltoztatás.) A belügyminiszter *Onhaus János* s. a. -ujhelyi lakos és kiskorú gyermekei vezetéknevének *Óvári*-ra kért átváltoztatását megengedte.

(Személy-portó.) A m. kir. államvasutak személyforgalmának reformja f. évi aug. hó 1-én életbe lép. Az új tarifa szerint az egész ország 14 övre, zónára, osztatik föl. A vasuti menetjegyek ára az első zónára lesz: *személyvonaton* I. osztály 50 kr. II. osztály 40 kr. III. osztály 20 kr. *gyorsvonaton* I. oszt. 70 kr. II. oszt. 55 kr. III. oszt. 35 kr. A legnagyobb zónánál pedig az árak következők lesznek: *személyvonaton* I. oszt. 8 ft. II. oszt. 6 ft 20 kr. III. oszt. 4 ft, *gyorsvonaton* I. oszt. 9 ft 60 kr. II. oszt. 7 ft. III. oszt. 4 ft 80 kr. Aug. 1-től kezdve tehát a kir. államvasutakon való utazás mesésolcsó lesz; pl. Szerencstől Budapesten át Fiuméig és vissza, ami körülbelül 1200 klm.-nyi távolság, utazni lehet 8 fért, vagyis kilométerenkint $\frac{2}{3}$ krajcárért. S. a. -Ujhelyben már szervezkedik is egy társaság, mely aug. hónapban Fiuméba készül ellátogatni.

(Kéjvonatok.) A pünkösdi ünnepek alkalmából f. hó 8-án a magyar államvasutak összes vonalain 50% kedvezményes, tíz napi érvényű nyelbíró menetérti jegyek adatnak ki Budapestre. Ezen kedvezményes jegyek, gyorsvonatok kivételével, bármely más vonathoz felhasználhatók.

(Tüzek a vármegyében.) F. hó 6-án d. u. iszonyu tüzvész dühöngött *S. Patakon* s onnan átcsapva *Józsefalva* községbe ott is borzasztó pusztítást végzett. A tűz egy istállóban támadt, még pedig úgy, hogy magukra hagyott gyermekek ottan jáltak okáért tüzet gerjesztettek. Az erős szél által felkorbácsolt lángok egy pillanat alatt elborították az u. n. Hustácot (Patakknak a váron túli s a Bodrog partján végig vonuló részét) mentésre még csak gondolni sem lehetett. Őrült aki a lángtengerből élve kiszabadult. A tüzoltóság főparancsnoka, *Bogyay Zsigmond* maga is nagy veszedelemben forgott. Hősies elszántságának, kevesben mult, hogy nem életével fizette meg az árat. Egy közhuszárral, valami *Stankovics* nevével, behozott egy égő ház pincéjébe, hogy az odarekedt két gyermeket kiszabadítsa. A másfél éves *Durányik Miklóst* meglelték, ezt *Bogyay* kiküldötte a huszárral, maga pedig a kint javeszékelő édes anya kiáltására által ösztönözötve, tovább tapogatózott a füstben s hivta a másik hét éves fiút. Végre is elfulladva, eredmény nélkül tántorgott ki. Ebben a pillanatban beroskadt az épület, és egy kémény mellől előgurult a hiába keresett és már szénné égett szegény fiúcska. *S. Patakon* 55, *Józsefalván* 75 lakóház, számos melléképület, temérdek takarmány és házi állat esett martalékul. A kár még ma felbecsületlen, de megközelíti a 90,000 ftot. A veszedelem nyomába két szörnyalak lépett: az *Inség* és *nyomor*. Jólélkü emberek környüretére az gyors segítségre van szükség. Ujhely nemeskeblü hölgyei, a jótékonyosság örangyalai, gyűjtetek és küldjetelek a koldussá lett szegény népnek alamizsnát. — *Mező-Laborez*-ről, f. hó 5-iki kelettel szintén nagy tüzet jelentettek. A szép virágzásnak indult község felerészben rommá változott.

(Dr. Wohl Márkus) eljegyezte Szafir Jakab munkácsi nagykereskedő *Margit* leányát.

(Körjegyző-választás.) A *Schifter Mihály* körjegyző nyugdíjaztatása következtén megüresült *bodzás-ujlaki* körbe jegyzővé e hó 6-án *Cseh István* okl. jegyző választatott meg.

(A kanyaró.) Szentes községben az iskolás gyermekek között járványszerűleg lépett fel.

(Műkedvelői előadás.) Homonnáról írják jun 5-iki kelettel: A Homonnán néhány évvel ezelőtt újra éledt protestáns ügy megint előbb van egy lépéssel. Papunk már van, hát azon vagyunk, hogy egy kis imaházunk is legyen. Van ugyan már e célra egy kis alaptökénk, de még sok jó szívet kell megnyerni ügyünknek, míg a fundamentomot letehetjük. Ennek a templomalapnak a gyarapítására rendeztük a műkedvelői előadást. Ujság volt ez Homonnán, az ember alig hitte volna, hogy ilyesvalami itt létre jöjjön, de fényesen sikerült. *Mándy István* főszolgabíró egyházunk lelkes előjárója, penditette meg a multság eszméjét, *Petrovits Gyuláné* urnő volt lelke a színi előadásnak, ő hozta létre oly ügyes műkedvelőkkel, hogy a korrekt játék a közönség minden várakozásának megfelelt. A nagy vendéglő elegánsan feldíszített tánctermét fényes közönség töltötte meg, fél nyolckor már nem volt egyetlen üres hely. Az első darab volt *Berczik Árpád* egy felvonásos vígjátéka; *Egy szellemes hölgy*. Előadták *Petrovics Gyuláné* a címszerepet. *Durcsinszky Jolán* k. a. és *Illés Dezső* ur. Kifogástalanul ment a játék, oly könnyedén és folyékonyan, hogy gyakorlott színészeknek is dicséretére vált volna. A szereplők mindegyike ügyesen beletalálta magát a helyzetébe, felfogásuk és alakításuk egyaránt élénkítette a csinos vígjátékot, s a közönség a roppant hőség dacára, úgy látszik, szívesen hallgatta végig. De meg is jutalmazta a szereplőket, zajos tetszésnyilvánítással tapsolta meg őket, a hölgyeket pompás csokrokkal tüntették ki, különösen a darab hősnőjét nyílt jelenetben is többször megtapsolták. Nehány perc múlva nagy éljenzés és tapsok között *Oláh Margit* k. a. lépett a lámpák elé, *Mester István* színi szolgabíróval. Előadták a *Királyfogásból* a szerelmi kettőst, nagy tetszés mellett. A kisasszony élénk színezetű, erőteljes és lelkesült dalához *Mester* kellemes tenor hangjával szép tercet énekelt. Nagyon tetszett. Kaptak bukétokat és sűrű tapsot. A kisasszonyt kétszer kihívták, énekelt is még egy részt ugyan csak a *Királyfogás*-ból, meg egy népdalt. A partitúrát *Oláh Ida* k. a. zongorázta. Következett a második színdarab, egy angol vígjáték: *A másé*. Színter műkedvelők adták elő. A közönség folytonos derült hangulata mellett ment végig ez az előadás is. A szereplők kitünően megállták helyüket. Olyan összhanggal és szabatosan ment a játék, a minőt műkedvelőknek ritkán látni. Nagy dicséretet érdemel a precíz betanulás. *Honeyball Pál*, (*Fayd Andor* ur) és neje (*Szekerák Aleksza* k. a.) nagyon jól játszottak, *Swoppington* (*Mester I.*) kapzsísága és a házassággal való felültetése, a mikor szintén a másét akarja — nagyon mulatságos jelenetek voltak. *Oláh Margit* k. a. a *Honeyball* huga szerepében megmutatta, hogy nemcsak szép hangjával, hanem játékkal is tud tapsokat aratni, egészen otthon volt a színpadon, *Cseley Sarolta* k. a. igen ügyes szobaleány volt. A nő szereplőket bukétokkal tüntették ki. Nagyon érdekes volt, mikor id. *Kelemen Kálmán* a darab egyik mellék szerepében mint *Census Jeremiás* kilépett a kulisszák mögül, a tapsvihartól alig jutott szóhoz. Hát a jó szív melegét megszire megérezik az emberek! A szereplők tüntető éltetésével és zajos tapsokkal befejezett előadás után záradékul volt egy élőkép, a *„Liebes Botschaft“*, tündéri csoport, görögűz világitással. A kép főalakja *Láczay Károlyné* urnő nagyon tetszett. A színi előadást tánc követte, bár ettől többet vártak a táncosnők, mert a nagy hőségben nem igen volt a fiataloknak táncoló kedve. Jó magasan volt a nap, mikor a közönség szétoszlott. Hála Istennek! jövedelem is volt szépen. Tiszta bevétel 187 ft. Erre felülfizettek: *Wangerszky gr. huszár-önkéntes* 5 ft, *Siegler Gyula* 5 ft, *Bakó huszár-hadnagy* 4 ft, *Kecskövöszky Antal* 4 ft, *Pupinszky József* 4 ft, *Schenker huszár-főhadnagy* 4 ft, *Grund József* 3 ft, *Wächter Márkus* 2 ft, *Ujházy László* 2 ft, *Pyller Miklós* 2 ft, *Szirmay Pál* 2 ft, *Zellnek Gyula* 2 ft, *Meskó Abris* 2 ft, *Haraszthy Miklós* 2 ft, *Szladek Károly* 2 ft, *Homitskó Pál* 1 ft, *Sándor Péter* 1 ft, *Herczegh Károly* 1 ft, *Pápay István* dr. 1 ft, *Álgyai István* 1 ft, *Géczy István* 1 ft, *Propper Fülöp* 1 ft, *Mauks Elemér* 1 ft, *Gáy János* 1 ft, *Kula István* 1 ft, *Kristóf Endre* 2 ft, *Rigán Mihály* 1 ft, *Havas József* 1 ft, *Moskovits Leo* 1 ft, *Csibra József* 1 ft, *Hontier Eduárd* 1 ft. A jelen volt diszes közönség zöme Homonna város intelligenciájából telt ki. A neveket itt mellőzhetni véljük, csak annyit jegyzünk meg, hogy azokból igen nagy koszuor telnek. A vidéki hölgyek közül ott voltak: *Böszörményi Károlyné* (Málca), *Bistey Ágnes* k. a., *Dancs Jánosné*, *Durcsinszky Margit* k. a., *Gál Sándorné* leányával, *Gajdits Antalné*, *Haraszthy Istvánné*, *Horák Lászlóné* Árpád *Otilia* kisasszonnyal, *Kossuth lekné Ujfalussy Mariskával*, *Kula Istvánné*, *Kemszky Flóra* k. a., *Major Ilona* k. a. (Ujhely), *Meskó Abrisné* (Rákóczi), *Nemthy Ödönné* *Dercsényi Tekla* kisasszonnyal, *Sinkovits Antalné* (B. Csaba), *Szirmay Podmaniczky Jerne* báróné leányaival, *Siskovits Sándorné*, *Tivadar Györgyné*, *Szladek Károlyné*, *Zellnek Gyuláné*. Szerény egyházunk nevében a színi előadásban közreműködött hölgyeknek és uraknak, s a rendezőség minden tagjainak szívünk mélyéből köszönetet mondunk. **r. i.**

(Özv. *Linkesch Samuné*) hirdetését, melyben általánosan elterjedt s valóban más rendszerek által eddig még felül nem mult krakói cserépkályháira hívja fel a közfigyelmet, legjobb meggyőződésünk alapján melegen ajánljuk t. olvasóink figyelmébe. A *„Zemplén“* kiadóhivatala.

(*Pálmai Ilka*) pardon *„A kulisszák mögöl“* című kis könyvet kaptunk, mely oly szép külsőleg is, hogy az aranyos divának a cimlapra rajzolt hamis mosolygású arcát sokáig elnézzük, még mielőtt magába a könyvbe betekintenénk. Színházi pletykák és történetkéek vannak a kedves kis műben összegyűjtve és mindjárt bevezetésül megmondjuk, hogy a gyűjtőt *„Satanelonnak“* hívják; biztosak leszünk benne, hogy a szalon-pikantériák, helyesebben a nagyvilági indiskréciók kedvelői e könyvet is besorozzák *Márkus József* többi munkái mellé, melyek már szép sorra gyűltek, de melyek egytől egyik szellemes, szípközölő tollnak a teremtményei. Mint ilyen nem nagy igényekkel fellepő, de szellemes szórakozást nyújtó olvasmányt ajánljuk ezt a csinos portékát is, melyet kiadója: *Grünbaum Armin* (Budapest Muzem-kö-
rut 15) kitünő ízléssel, pompás rajzokkal illusztrálva, aranymetszésű színes borítékkal ad ki. Ára: 80 kr.

(*Táborszky Nándor*) nemzeti zeneműkereskedésében Budapesten, Váci utca 30-ik szám, megjelent: *„Legujabb budapesti dalok és nép-*

dalok“, melyek a népszínházban a legkedveltebb népszínművekben énekelteknek. Énekhangra zongorakísérettel alkalmazta *Ábrányi Kornél*. Számunként ára 50 kr. 1-ső szám: *Huzzad cigány... E dalok akként vannak zongorára alkalmazva, hogy azokat ének nélkül is el lehet játszani, miután a dallamhangok a zongorarészben is befoglaltatnak.*

TANÜGYI ROVAT.

Szülők figyelmébe. A s. a. -ujhelyi 6 osztályu kath. gimnáziumban a folyó 1889-ik tanévet bezáró vizsgálatokat a következő rendben tartjuk meg: *Junius 15-én*: I—VI. oszt. Hittan. *17-én*: VI. oszt. Magyar s Görög nyelv és Történelem; V. oszt. Magyar, Latin és Görög nyelv; IV. oszt. Természetrajz, Mennyiségtan és Rajz. geometria. *18-án*: III. oszt. Magyar és Német nyelv; II. oszt. Számítan és Rajz. geometria; I. oszt. Magyar, Latin nyelv és Földrajz. *19-én*: VI. oszt. Latin és Német nyelv; V. oszt. Természetrajz és Mennyiségtan; IV. oszt. Latin nyelv és Történelem. *21-én*: IV. oszt. Magyar és Német nyelv; III. oszt. Földrajz, Számítan s Rajz. geometria; II. oszt. Magyar, Latin nyelv s Földrajz. *22-én*: VI. oszt. Természetrajz és Mennyiségtan; V. oszt. Német nyelv s Történelem; I. oszt. Számítan és Rajz. geometria. *23-én*: III. oszt. Latin nyelv és Történelem. — E vizsgálatok d. e. 8 órakor veszik kezdetüket. *25-én*: d. e. 8 órakor Francia nyelv s Gyorsírás, d. u. 5 órakor Testgyakorlat és Ének. *26- és 27-én*: Magánvizsgálatok, melyekre egész addig jelentkezhetni. A nyilvános vizsgálatokra a t. érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja:

az igazgatóság.

A sárospataki állami tanítóképző intézetben tartandó vizsgálatok rendje az 1889. tanévben. 1889. június 17., hétfőn d. e. I—IV. oszt. Hit- és erkölcsstan, d. u. IV. oszt. Gyakorlati tanítás. Június 18., d. e. I—IV. oszt. Neveléstudományi tárgyak, d. u. III. oszt. Gyakorlati tanítás. I. o. Zene. Június 19., d. e. I—IV. oszt. Magyar nyelv, d. u. I—IV. oszt. Német nyelv. II. o. Zene. Június 20., d. e. I—IV. oszt. Természetstudományok, d. u. I—IV. oszt. Szám és mértan. I—IV. oszt. Kertészkedés. Június 21., d. e. III—IV. oszt. Történelem és alkotmánytan. I—II. oszt. Földrajz, d. u. I—IV. oszt. Rajz, szépírás, házi-ipar, testgyakorlás. Június 22., d. e. III—IV. oszt. Zene, d. u. Osztályozás, A tanév bezárása. Június 24., hétfőn d. e. Írásbeli képesítő vizsgálat, d. u. a képesítendőek gyakorlati vizsgálata. Június 25., d. e. a képesítendőek hit- és erkölcsstan vizsgálat. d. u. a gyakorló-iskola évről vizsgálat. Június 26-án Szóbeli képesítő. E vizsgálatokra a népnevelés iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja: az igazgatóság.

Értesítés.

Értesitem tankerülem összes iskolai előjáróit, hogy a nmságu vallás és közokt. m. kir. Minister ur f. évi május hó 18-án 12513 sz. alatt kelt rendeletével *Zsissnyovszky Endre* kartali tanítót, ki a pestvidéki kir. törvényszék 1889. évi febr. hó 18-án 3856. sz. alatt hozott jogérvényes ítéletével a b. t. k. 242. §-a szerint minősülő természetellenes fajtalanág büntetésében bűnösnek mondatott ki, amiért is egy évi börtönrre s három évi hivatal vesztésre ítéltetett, — a tanítói pályától eltiltotta.

S. a. -Ujhely 1889. máj. hó 31.

Nemes Lajos,
kir. tanácsos és tanfelügyelő.

KIMUTATASA

a zempléni vármegyei nyilvános közkórház 1889. évi április havi beteg-forgalmának.

1889. márc. 31-től ápolás alatt maradt	1889. ápril. 30-ig ujjonnan felvételt	Ápoltak összege	Ezek közül elbocsátottak				Összes fogyték	A hó végével ápolás alatt maradt	Az ezen idő alatt felmerült ápolási napok
			Gyógyulva	Javulva	Gyógyulatlan	Meghalt			
24	41	65	38	—	—	4	42	23	660

Tokár József,
alorvos.

Dr. Schön Vilmos,
főorvos.

Felelős szerkesztő:

HORVÁTH JÓZSEF.

Főmunkatárs: **DONGÓ GY. GÉZA.**

Kiadótulajdonos: **ÖZV. BORUTH ELEMÉRNÉ.**

Jakobovics Armin

az „Első Zemplénmegyei honi bútór-csarnok”
tulajdonosa

S.-a.-Ujhelyt, főtér (Matyasovszky-féle ház)

fióközlet Kassán a „vörös kereszt”hez

ajánlja a magas uraságoknak és a n. é. közönségnek, akik bútort vásárolni szándékoznak és jutányos árak mellett lelkiismeretes kiszolgáltatásban akarnak részesülni, 5 teremben nagyszerűen berendezett

bútorgyári telepét

meglátogatni és a legcsekélyebb vásárlásnál is meggyőződést szerezni, hogy minden versenyt fölülmúló olcsó árak mellett szilárd gyártmányt korszerű, izléses kivitelben csakis

Sátoralja-Ujhelyben, ilyenmü egyedül létező

BÚTORTERMEIMBEN

szerezhetik be. Elsőrendű szakiparosaim közreműködésével azon kellemes helyzetben vagyok, hogy nálam mindennemü kiténő asztalos- és kárpitos-bútorok valamint fantasie- és dísz-bútor s legélegánsabban teljesen felszerelt urasági szalon-, boudoir-, ebédlő- és fogadótermek részére a most divatozó fanemekben és a legújabb alakban; nemkülönbön szalognarniturák különféle szövetekkel, díszesen kárpitozva, meglepő választékban és oly különböző jutányos árak mellett készletben található, hogy bevásárlását mindenki igényeinek megfelelően teljes megelégedésre a legolcsóbb gyári árban szerezheti be.

Továbbá ajánlom még dúsan felszerelt

tükör- és képraktáramat,

valámint minden nagyságu

koporsóimat,

a legjutányosabb árak mellett.

A n. é. közönség becses pártfogását és számos látogatást kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Jakobovics Armin.

BALDÓCZI SAVANYÚVIZ

DEÁK-FORRÁS.

Kitünő sikerrel használtatik: tüdő-hurutnál és annak következményeinél, gyomor- és bélhurutnál; különösen a gyomor- nedvek túlságos savanyúsága ellen kitünő szer. Tüdővészesek gömöinek bemeszesedésénél kiváló hatással bír, ép úgy gyermekek hiányos csontképződésénél. E mellett az étvágyat rendkívül fokozza. Vérszegénységénél, skrofulánál, vese- és a hügyszervek bajainál is kitünő.

Mint üdítő ital gazdag szénsavtartalmánál fogva a legkitünőbbek közé tartozik.

Kapható Kassán: ifj. Novelly Sándor, Beller Károly és Laszner Lipót fűszerkereskedésében, Megrendelhető:

a baldóczi fürdő- és forrás-igazgatóságnál
BALDÓCZ, p. Szepes-Váralja. 2-10

84/1889. vh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alólrít kir. jbirósági irnok mint kiküldött végrehajtó az 1881. évi 60. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy Brodi P. H. Kassán bejegyzett kereskedő, Goldstein Emánuel budapesti kereskedő felpereseknek Deutsch Mór homonnai lakos rőfös kereskedő alperes ellen 220 fnt 56 kr. és 98 fnt 65 kr. hátralékos tőke s törvényes jár. erejéig a homonnai kir. járásbiróságnak 2784/86. sz. végzése következtében 1886. évi december hó 22-én Homonnán a vásártéren s alperes lakásán bíróság lefoglalt s összesen 350 fnt-ra, azaz háromszáz ötven forintra becsült bolti árucikk, házi bútorok, férfi ruhaneműk, héber imakönyvek, réz gyertyatartókból álló ingóságok a homonnai kir. járásbiróságnak 992/89. sz. végzése folytán 1889. évi június hó 19-ik uapjának d. e. 9 órakor Homonnán Deutsch Mór lakásán bírói árverés útján készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőknek becsáron alól is el fognak adatni.
Kelt Homonnán, 1889. június hó 5.

Sztankó István,

kir. járásbirósági irnok mint kiküldött.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét a hirneves valódi

krakkói cserépkályhákra

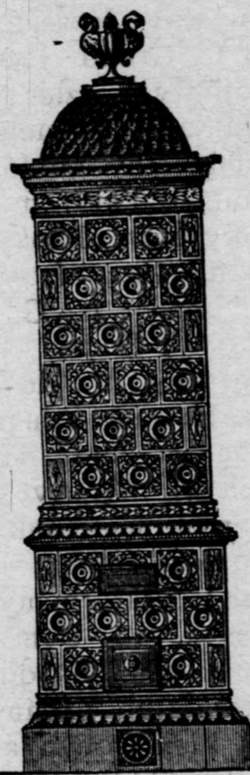
felhívni és azokat újból ajánlani; kiemelni továbbá azt, hogy ezen ismert kályhák elterjedése legvilágosabban tanuskodik az anyag jóságáról, szakértelmü felállításról; mert daczára annak, hogy ezen kályhák utóbbi években több oldalról utánoztatnak, mégsem ért fel eddigelé azoknak egyike sem azon előnyökre, melyeket ezen fűtők czélirányos szerkezet, tartósság, tűzianyag megtakarítás, díszes és izletes kivitel által méltán kiérdemeltek.

Becsés megrendelését kérem t. cz. Reichard M. és fia vagy Behyna tástvér urakhoz S.-a.-Ujhelyt, vagy hozzám beküldeni.

Linkesch Samu özv.

vasüzlet Eperjesen.

Képes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

6-30

Magy. kir. szab. parkétygár
Dunkel Vilmos Kassán,

ajánlja

10-12

kitünő száraz tölgyfából készlett, sokszorosán kitüntetett

parketait,

ugynevezett americait, tömör s berakott kockát jutányos árak mellett.

Képes rajzminták díjmentesen szolgáltatnak.

Sírkövekre feliratok vésése és aranyozása

SIR-EMLÉK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL

S.-A.-UJHELYT

Főutcán, a „Vörös ökör” vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,

VÖRÖS MÁRVÁNY

és homokkő sírkövet.

Tisztelettel

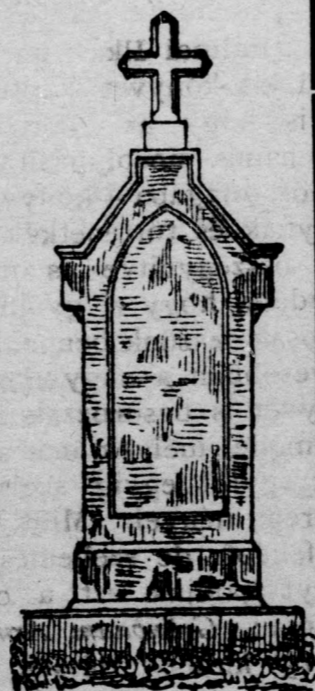
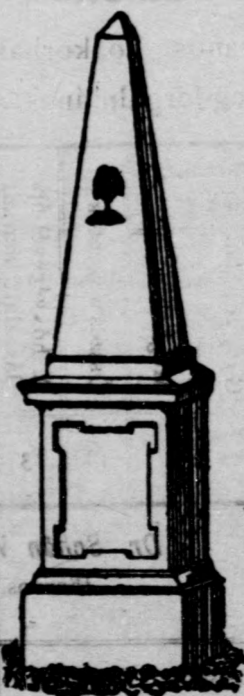
BURGER ADOLF

vállalkozó.

13-

Sürgönczim:
Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetik.

Sírkövek újbóli tervezése

Jutányos áron készítenek.

Ghyczy József urnak, Kohány, Gál-szécs, Gerenda, Dargó és Kereplye községekben fekvő 600 hold kiterjedésü szántóföldből, s mintegy 400 hold erdei legelőből, Kohányban uri lakás, több rendbeli gazdasági épülettel, valamint az Albinba elegendő épülettel ellátott major, folyó 1889. évi október hó 1-ső napjától haszonbérbe kiadatik; az érdeklődők a haszonbéri speciális feltételeket nálam megtekinthetik. Kohány. 1889. jun. 3. Szabó Zsigmond, Ghyczy József meghatalmazotja.

Legfinomabb frauezia és angol illatszerek s szappanok.

Popp-féle fog- és száj-specialitások bizományi raktára.

Ásványvíz és forrási termények raktára.

T. OZ.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, miszerint ez évben **ásványvíz-raktárt** rendeztem be úgy bel- mint külföldi **gyógyvizekből** és azokat, mint szintén **forrási terményeket** lehető legjutányosabban számítom. — Valódiság és friss töltésért kezességet vállalok.

Ugyszintén ajánlhatom kitűnő minőségű **salicyl szájvíz és fogpor, Adamantine fogpor, Pompadour kézfinomító korpa** és egyáltalán minden kiváló és ártalmatlannak bizonyult toiletté szereimet.

Raktáromon folyton készletben van: **Lohse toilette szerel, Richter-féle horgány-készítmények (Pain-Expeller stb.), Moll Franzbrantwelve, Brázay sósborszesz, Kothe és Greensill szájvíz, Raymond & Co. toilette szerel, Berger-, ugyszinté Fanta-féle gyógyszappanok, mindennemű desinfiáló szerek, Pepsinbor, Nestle liszt, Zacherlin rovar-, moly- és poloska elleni irtószereit, mint egyáltalán küli- és belföldi gyógyszerek zöme, orvosi- és sebészeti cikkek, irrigateurok, inhalator, stb. stb.**

Zlinszky József gyógyszerháza

a „Magyar koronához” S.-a.-Ujhelyt, főutca, Dr. Hornyay-féle ház.

Mindennemű kötszerek, sérvkötők, titkos cikkek.

Kwizda-féle korneuburgi állatgyógyszerek.

Altalam készített Claveltyl, legbiztosabb tyukszemirtó.

Meissner biztosanható tyukszemtapasza.

Mindennemű bőrfinomító szepítő és májfolt elleni kenőcs és mozdó.

Hirdetmény.

A szerencsi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a magy. éjszakkéleti vasut szerencs—legeye-mihalyi vonala számára az alább megnevezett határokból kisajátított területekről elkészített összeírás, térkép és egyedi kimutatás hitelesítésére a helyszínére a következő katárnapok tüzetnek ki, ugymint:

Mező-Zombor közs. nézve 1889. június hó 26-án d. u. 2 óra: a szerencsi indóház

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint netaláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a bizottság előtt előterjeszsek, különben a kisajátítás és a felvett térfogat, úgy a feljegyzett szolgálmal s jogosultságok iránti kifogásaik többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, akik a fennebbi határokból a magy. éjszakkéleti vasut szerencs—legeye-mihalyi vonala számára kisajátított területekért járó és az egyedi kimutatásban kitért kártalanítási összeg mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akarnak, vagy ezen összegre bármi cím alatt igényt tartanak ezeket 1889. évi június hó 26-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bizonyosabban bejelentsek, minthogy a később jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalanítási összeg annak és azon mennyiségben fog kiadni, a ki nek nevére és amely összeggel az az egyedi kimutatásban ki van téve, a bekebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig ezentul a kisajátított területről hivatalból lefognak töröltetni.

Az összeírás, térkép s egyedi kimutatás a telekhivatalban betekintheők.

Kelt Szerencsen, a kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1889. május hó 24-én.

Kiss György,
kir. aljbíró.

SCHLICK-féle vasöntöde és gépgyár

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG BUDAPEST.

Gyár és igazgatóság: VI. külső váciut 1696/99. Városi iroda és raktár: VI. Podmaniczky utca 14. szám.

Gőz- és járgánycséplő készülétek.

SCHLICK-féle szab. két- és háromvasu ekék.

SCHLICK-féle szab. Haladási sorvető-gépek. Szórvető-gépek.

Schlick féle szab. Royal-ekék, Schlick és Vidats-féle eredeti egyvasu ekék és talajművelő-eszközök boronák és rőtörő hengerek, szecskavágók, repavágók, repazúzó, tengeri morzsolók, csöves tengeri daralók, gabonatisztító rosták, őrlőmalmok stb.

Az összes ekék tartalék részben készletben tartatnak. — Előnyös fizetési feltételek. — Legolcsóbb árak.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

Jegyzet. Van szerencsénk ezennel t. cz. üzletbarátaink becses tudomására hozni, hogy noha a VI. Podmaniczky utca 14. sz. alatt lévő irodánk legnagyobb részét a **külső váci uton** lévő gyártelepünkre helyeztük át, mindazonáltal ezen irodai helyiségünkben t. üzletbarátaink kényelme érdekében egy városi irodát tartunk fenn, valamint hogy ugyanott építési cikkekünk és gazdasági gépeinkből raktárt létesítettünk.

Kiváló tisztelettel

A Schlick-féle vasöntöde és gépgyár részvénytársaság igazgatósága.

Eladó téglá.

Gróf Andrássy Sándor vejei uradalmában jó hírnévnek örvendő téglá, ezre 18 frtért kapható.

Egy 4 gymn. osztályt s 2 államképezdei évet jelesen végzett ifju nevelői, praefectusi állást keres julius és augusztus hónapokra. (A zongora és hegedű oktatását is képes megkezdeni.) Szives megkeresések Cselej, u. p. Pelejte, Zemplénmegye „képezdész” cím alatt.

FARBANKS-MÉRLEGEK

az egész világon a legkötelezetesebbnek elismert mérleg-szerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százas rendszerűek, rendkívül érzékenyek és tolosúlyval vannak ellátva. Tartósság, pontosság és könnyű kezeléssük-nél fogva az összes világállásokon az első díjat nyert legkíméletesebb mérlegek.

A jutányos árakban — melyek súlyokkal számított — **tízdes mérlegek áruinál nem magasabbak** — a hitelesítés, csomagolás és vasutára való feladás költségei befoglalhatatnak. Gazdasági szeker- és szákmérlegeink, valamint marha-mérlegeink a legkedveltebb mérleg-szerkezetek.

Gyártásunk állami felügyelet alatt áll.

Czím: **Oszt.-magyar Fairbanks-társaság mérleg- és gépgyára John Block vezérigazgató**

Budapest, Andrássy-ut 12.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szolgál a központi iroda. Gyár: Ujpest — K. Megyer.

„MARGIT“

GYÓGYFORRÁS,

„MAGYAR SELTERS“

Vegyelmelve a budapesti m. kir. egyetem. Szerencsés vegyi összetételre, kevés szabad, de gazdag, félig kötött szénásvartartalma kiváló hatásnak bír nyúlt különös a **tüdőbántalmaknál** a hol a szabadszénásvartartalom csekélyebb jelenléte megóvja a betegét a káros, sőt veszedelmes izgatástól, ellenben a félig kötött szénásvartartalom a gyógyhatású alkotórészeknek a beteg testére be való gyors és biztos felvételét eszközöli. Ezen tulajdonságának köszönheti a Margit-forrás azon kiváló előnyét is, hogy a hol szabadszénásvartartalmában erősebb ásványvizek, mint a **selters-gleichenbergi, tüdőbajokban, különös a tüdővérzéseknél** már nem alkalmazhatók, a Margit-forrás itt is a legjobb hatás mellett folyton használtatik.

A **tüdőbetegek** klimatikus gyógyintézetekben, különösen a leglátogatottabb Görbersdorfban, a Margit-víz otthonossá vált. — Orvosi tekintélyeink Budapesten: **Dr. Korányi, Dr. Gebhardt, Dr. Navratil, Dr. Poór, Dr. Kéty, Dr. Barbás**; Bécsben: **Dr. Bamberger, Dr. Duschek** stb. a legjobb eredménnyel alkalmazzák a **légző-, emésztő- és húgyszervek általános hurutos bántalmainál.**

Mint ivóvíz

präservatív-gyógyszernek bizonyult legközelebb **Triest-Flumóban KOLERA megbetegedés ellen**

„MARGIT“ borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárolagos főraktár **ÉDESKUTY L.**

m. kir. és szerb k. udv. ásványvíz-szállítóház, Budapest.

Ugyszintén kapható minden gyógyszer-tárban, fűszerkereskedésben és vendéglőkben.